

BÖLÜM 5

KANT'IN ÖDEV AHLAK ANLAYIŞININ SPORA UYARLANMASI

Ersin AFACAN¹

GİRİŞ

Ahlak; insanlar ve toplumlar tarafından benimsenmiş olan dürüst olmak, dedikodu yapmamak, yalan söylememek, saygılı olmak, başkalarının hakkını almamak ve yardımlaşmak gibi davranış kurallarıdır. Bu davranış kurallarına ahlaki eylemler denir. Bu gibi eylemlerde bulunan kişiler toplumda ahlaklı, namuslu ve erdemli kişiler olarak nitelenir.

Spor da dâhil olmak üzere hayatın her alanında pek çok işlevi olan ahlakın temel amaçlarından bazıları şunlardır:

- Toplumda güven oluşturmak,
- Toplumu uyum içinde tutmak,
- İnsanlar arasında sevgi, saygı, tahammül ve anlayışı geliştirmek.

Olimpizmin temel ilkelerinden biri olan “Sporun temelini oluşturan bedensel ve ahlaksal niteliklerin geliştirilmesini sağlamak” ilkesi; rüşvet, şike veya teşvik primi gibi yollarla insanların kolay kazanma ihtiyacının önüne geçmeye çalışmıştır. Çünkü insanların kolay kazanma ihtiyacı karşılanırsa spor, gerçek anlamda hiç oynanmamış sayılır.

Bazı düşünürler spor felsefesini Ahlak alanı içinde ele almaktadır. Bu nedenle spor felsefesinin daha çok Ahlak Kuramı olarak **Ahlak Felsefesi (Etik)** içinde yer alabileceği düşünülebilir. Bazıları da spor felsefesinin **İnsan Felsefesi** içinde ele alınması gerektiğini savlamaktadır. Genellikle Kıta Avrupası'ndaki düşünürler ise **Toplum Felsefesi** içinde spor felsefesini ele almışlardır. Fakat spor felsefesini **Yaşama Felsefesi** içinde ele almak gerekir (1). Bu bağlamda Kant'ın ahlak anlayışı deneysel olduğu için Ödev Ahlak anlayışı da bir yaşama felsefesi olarak kabul edilmelidir. Çünkü Kant, deneysel olabilen ve antropolojiye ait her şeyden tamamen arındırılmış bir saf ahlak felsefesinin geliştirilmesinin zorunlu olduğunu ifade etmiştir (2). Sportif ortamlara uyarlanabilecek ödev ahlak felsefesinin kurucusu olan Immanuel Kant, “ahlaki bir davranış nedir ve ne olmalıdır?” sorularını

¹ Dr., İsmet İnönü Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Şehzadeler-MANİSA, mentorersin@hotmail.com.

KAYNAKLAR

1. Erdemli, A. (2008). *Spor yapan insan*. İstanbul: E Yayınları
2. Kant, I. (2002). *Ahlak metafiziğinin temellendirilmesi*. (Çev.Ed. İonna Kuçuradi). Ankara: Felsefe Kurumu Yayınları
3. Voigt, D. (1998). *Spor sosyolojisi*. (Çev.Ed. Ayşe Atalay). İstanbul: Alkım
4. McComb, D. G. (2004). *Sports in world history*. United Kingdom: Psychology Press
5. Afacan, E. (2019). *Spor felsefesi*. Ankara: Akademisyen Kitabevi
6. Fişek, K. (1985). *100 Soruda Türk Spor Tarihi*. İstanbul: Gerçek Yayınevi
7. Morpa. (2005). *Spor ansiklopedisi 2*. İstanbul: Morpa Kültür
8. Talimciler, A. (2015). *Sporun sosyolojisi sosyolojinin sporu*. İstanbul: Bağlam Yayınları
9. Şahin, H. M. (2004). *Beden Eğitimi ve Sporda Temel Kavramlar Sözlüğü*, Ankara: Nobel Yayınları
10. Balcıoğlu, İ. (2003). *Sporun sosyolojisi ve psikolojisi*. İstanbul: Bilge Yayıncılık
11. Akarsu, B. (1988). *Felsefe terimleri sözlüğü*. İstanbul: İnkılâp Yayınevi
12. Genç, D. A. (1998). *Spor hukuku*. İstanbul: Alfa Basım Yayım
13. Avcı, N. (2007). *Toplumsal değerler ve gençlik*. Ankara: Siyasal Kitabevi
14. Tunali, İ. (2010). *Felsefeye giriş*. İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi
15. Horner, C., & Westacott, E. (2011). *Felsefe aracılığıyla düşünme*. (Çev.Ed. Ahmet Arslan) Ankara: Phoenix Yayınları
16. Sayar, K. (2012). *Terapi: Kültürel bir eleştiri*. İstanbul: Timaş Yayınları
17. Horney, K. (1999). *Psikanalizde yeni yollar*. (Çev.Ed. Selçuk Budak). Ankara: Öteki Yayınevi
18. Tanyol, C. (1970). *Sosyolojik açıdan din ahlâk lâiklik ve politika üzerine diyaloglar*. İstanbul: Okat Yayınevi
19. Cevzici, A. (1999). *Felsefe sözlüğü*. İstanbul: Paradigma Yayıncılık
20. Akarsu, B. (1984). *Felsefe terimleri sözlüğü* (3.basım). Ankara: Savaş Yayınları
21. Tozlu, N. (1997). *Eğitim felsefesi*. İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları
22. Afacan, E. (2020). *Beden eğitimi ve sporun sosyolojik boyutları*. Ankara: Akademisyen Kitabevi
23. Tükenmez, M. (2009). *Toplumbilim ve spor*. İstanbul: Kaynak Yayınları.
24. Huizinga, J. (2013). *Homo Ludens*. (Çev.Ed.: Mehmet Ali Kılıçbay). İstanbul: Ayrıntı Yayınları
25. Suits, B. (2012). *Çekirge-Oyun, yaşam ve ütopya*. (Çev.Ed. Süha Sertabiboğlu). İstanbul: Ayrıntı Yayınları
26. Tännsjö, T., & Tamburrini, C. M. (2000). *Values in sport: Elitism, nationalism, gender equality, and the scientific manufacturing of winners*. United Kingdom: Taylor & Francis
27. Gündüz, N. (1997). *Antrenman bilgisi*. İzmir: Saray Kitabevleri
28. Ertas, Ş., & Petek, H. (2005). *Spor hukuku*. Ankara: Yetkin Yayınları
29. Dündar, U. (2003). *Antrenman teorisi*. Ankara: Onlar Ajans
30. McFee, G. (2004). *Sport, rules and values: Philosophical investigations into the nature of sport*. United Kingdom: Routledge
31. Kösemihal, N. S. (1971). *Durkheim sosyolojisi*. İstanbul: Remzi Kitabevi
32. Çüçen, A. K. (1999). *Felsefeye giriş*. Bursa: Asa Kitabevi
33. Şahin, M. (1998). *Spor ahlaki ve sorunları*. İstanbul: Evrensel Basım Yayın
34. Heidegger, M. (2019). *Düşüncenin Çağrısı* (Çev.Ed. Ahmet Aydoğan). İstanbul: Say Yayınları
35. Kant, I. (1989). *Pratik usun eleştirisi*. (Çev.Ed. İsmet Zeki Eyuboğlu). İstanbul: Say Yayınları
36. Bilgiseven, A. K. (1992). *Eğitim sosyolojisi (kavramlar-teoriler-eğitim yoluyla kalkınmanın esasları)*. İstanbul: Filiz Kitabevi
37. Erdemli, A. (2006). *Temel sorunlarıyla spor felsefesi*. İstanbul. E yayınları
38. Ramsay, H. (2005). *Reclaiming leisure: Art, sport and philosophy*. New York: Springer